

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.05.2007, sp. zn. 11 Tz 12/2007, ECLI:CZ:NS:2007:11.TZ.12.2007.1

Číslo: 3/2008

Právní věta: Při rozhodování o přeřazení odsouzeného do věznice s mírnějším režimem (§ 39b odst. 2 tr. zák.) v případech, kdy je na odsouzeném vykonáván trest odnětí svobody uložený cizozemským soudem a kdy část tohoto trestu vykonal v cizině, musí soud České republiky přihlížet nejen k chování odsouzeného a způsobu, jakým plnil své povinnosti ve výkonu trestu v České republice, ale i k jeho chování a způsobu plnění povinností ve výkonu trestu v cizině. Část výkonu trestu odnětí svobody v cizině je nutno zohlednit i při případném posuzování doplňujících podmínek uvedených v § 39b odst. 6 tr. zák., za nichž lze rozhodnout o přeřazení odsouzeného do věznice s mírnějším režimem, pokud je rozhodováno na návrh odsouzeného, a započítat ji do lhůt stanovených v tomto ustanovení.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.05.2007

Spisová značka: 11 Tz 12/2007

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Výkon rozsudků cizozemských soudů, Způsob výkonu trestu odnětí svobody

Předpisy: § 39b odst. 2 tr. zák.
§ 39b odst. 6 tr. zák.
§ 451 a násl. tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti ve prospěch obviněného T. Ž., rozhodl tak, že pravomocným usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. 6. 2004, sp. zn. 10 To 365/2004, a v řízení, které mu předcházelo, byl porušen zákon v ustanoveních § 147 odst. 1, § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. a v řízení, které napadenému usnesení předcházelo, v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. v neprospěch obviněného T. Ž., a proto usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. 6. 2004, sp. zn. 10 To 365/2004, jakož i usnesení Okresního soudu v Jičíně ze dne 10. 6. 2004, sp. zn. 25 Nt 1303/2003, zrušil.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Odvolacího soudu v Borgartingu, Norské království, ze dne 17. 12. 1999, sp. zn. 99-01038 M/01, který nabyl právní moci ve spojení s rozhodnutím Výboru pro prozatímní odvolání

při Nejvyšším soudu Norského království ze dne 28. 3. 2000, byl obviněný T. Ž. uznán vinným trestným činem protiprávního dovozu narkotik podle oddílu 162, § 1, § 3 věta první, § 5 trestního zákoníku Norského království a odsouzen k trestu odnětí svobody v délce trvání patnácti let. Citovaný rozsudek byl uznán na území České republiky rozsudkem Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. 9. 2002, sp. zn. [11 Tcu 160/2002](#), přičemž rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 6. 2003, sp. zn. 3 Nt 361/2003, ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. 7. 2003, sp. zn. 3 To 80/2003, bylo rozhodnuto o povinnosti obviněného vykonat zbytek trestu uloženého mu norským soudem ve věznici se zvýšenou ostrahou. Obviněný se nacházel v období od 3. 12. 1997 do 19. 5. 2003 ve vazbě nebo výkonu trestu odnětí svobody v Norském království. Poté byl předán k výkonu zbytku trestu odnětí svobody do České republiky.

Dne 16. 12. 2003 byl doručen Okresnímu soudu v Jičíně návrh obviněného podle § 39b tr. zák. na přeřazení do věznice s mírnějším režimem. Usnesením Okresního soudu v Jičíně ze dne 10. 6. 2004, sp. zn. 25 Nt 1303/2003, byla podle § 39b odst. 2, 6 tr. zák. citovaná žádost obviněného zamítnuta.

Proti tomuto usnesení Okresního soudu v Jičíně podal obviněný stížnost, na jejímž podkladě rozhodl Krajský soud v Hradci Králové, jako soud stížnostní, usnesením ze dne 29. 6. 2004, sp. zn. 10 To 365/2004, tak, že stížnost obviněného podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl.

Proti uvedenému usnesení Krajského soudu v Hradci Králové podal obviněný prostřednictvím svého obhájce dovolání, které bylo doručeno Okresnímu soudu v Jičíně dne 11. 10. 2004. Na podkladě tohoto dovolání rozhodl Nejvyšší soud České republiky, jako soud dovolací, usnesením ze dne 24. 1. 2005, sp. zn. [11 Tdo 11/2005](#), tak, že dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. a) tr. ř. odmítl.

Ministr spravedlnosti podal dne 2. 2. 2007 podle § 266 odst. 1 tr. ř. proti shora uvedenému usnesení Krajského soudu v Hradci Králové stížnost pro porušení zákona, a to ve prospěch obviněného T. Ž. Tato stížnost pro porušení zákona byla doručena Nejvyššímu soudu České republiky dne 7. 2. 2007.

Ministr spravedlnosti ve svém opravném prostředku předně namítl, že napadeným usnesením byl v neprospěch obviněného porušen zákon v ustanoveních § 147 odst. 1, § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. a v předcházejícím řízení byl porušen zákon rovněž v ustanoveních § 2 odst. 5, 6 tr. ř. ve vztahu k § 39b odst. 2, 6 tr. zák.

K tomu ministr spravedlnosti dále uvedl, že Okresní soud v Jičíně pochybil, když v rámci svého rozhodování nepřihlédl k chování obviněného ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznici v Norském království. Pokud potvrzení o chování obviněného, jež sám obviněný předložil soudu, vzbuzovalo pochybnosti o jeho úplnosti, měl podle názoru ministra spravedlnosti Okresní soud v Jičíně v souladu s § 2 odst. 5 tr. ř. vyžádat doplnění hodnocení postupem podle čl. 3 Evropské úmluvy o vzájemné pomoci ve věcech trestních (publikována pod č. 550/1992 Sb.). Teprve na základě takto doplněných podkladů mohl Okresní soud v Jičíně učinit, podle mínění ministra spravedlnosti, spolehlivý závěr o důvodnosti žádosti obviněného T. Ž. Hodnocení Věznice ve V. nemohlo samo o sobě posloužit jako způsobilý podklad pro rozhodnutí Okresního soudu v Jičíně.

Krajský soud v Hradci Králové pak, podle názoru ministra spravedlnosti, porušil zákon tím, že v rozporu s přezkumnou povinností danou mu § 147 odst. 1 tr. ř., pochybení Okresního soudu v Jičíně nenapravit a stížnost obviněného podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. jako nedůvodnou zamítl.

Vzhledem k uvedenému navrhl ministr spravedlnosti, aby Nejvyšší soud České republiky:

1. podle § 268 odst. 1 tr. ř. vyslovil, že napadeným usnesením Krajského soudu v Hradci Králové byl v neprospěch obviněného porušen zákon ve shora uvedených ustanoveních,
2. podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené usnesení Krajského soudu v Hradci Králové, jakož i jemu

předcházející usnesení Okresního soudu v Jičíně zrušil, a zrušil rovněž všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,

3. a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Dne 18. 5. 2007 bylo Nejvyššímu soudu České republiky doručeno podání obviněného T. Ž., označené jako písemné vyjádření k podané stížnosti pro porušení zákona, v němž jmenovaný uvedl některé okolnosti jeho předání k výkonu zbytku trestu odnětí svobody do České republiky. Zejména uvedl, že ze strany českých soudů dochází v jeho případě k porušování Úmluvy o předávání odsouzených osob, když tato úmluva zaručuje, že se podmínky výkonu trestu nezhorší a výměra trestu nebude delší, než ta, která byla uložena v odsuzujícím státě. Tato záruka však podle názoru obviněného nebyla ze strany českých soudů dodržena. K samotné stížnosti pro porušení zákona obviněný uvedl, že se s ní plně ztotožňuje. Závěrem svého podání pak konstatoval, že byl dne 22. 3. 2007 na vlastní žádost přeřazen Okresním soudem v Šumperku do věznice s ostrahou.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“), jako soud příslušný rozhodovat o stížnostech pro porušení zákona (§ 266 odst. 1 tr. ř.), z podnětu nyní podané stížnosti pro porušení zákona přezkoumal podle § 267 odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i jim předcházející řízení, a dospěl k následujícím závěrům:

Předně je třeba připomenout, že podle § 39b odst. 1 tr. ř., může soud během výkonu trestu odnětí svobody rozhodnout o přeřazení odsouzeného do věznice jiného typu, který se od věznice, v níž dosud odsouzený trest vykonává, může lišit o jeden stupeň. Podle odst. 2 citovaného ustanovení rozhodne soud o přeřazení odsouzeného do věznice s mírnějším režimem tehdy, jestliže chování odsouzeného a způsob, jakým plní své povinnosti, odůvodňují závěr, že přeřazení přispěje k dosažení účelu výkonu trestu. Podle odst. 6 citovaného ustanovení platí, že na návrh odsouzeného, který ve věznici určitého typu vykonal nepřetržitě alespoň jednu třetinu uloženého trestu, nejméně však šest měsíců, může soud rozhodnout o jeho přeřazení do věznice s mírnějším režimem; to neplatí pro odsouzeného, kterému byl uložen trest na doživotí a vykonává jej ve věznici se zvýšenou ostrahou.

Podle § 2 odst. 5 tr. ř. orgány činné v trestním řízení postupují v souladu se svými právy a povinnostmi uvedenými v tomto zákoně a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí. Doznání obviněného nezbavuje orgány činné v trestním řízení povinnosti přezkoumat všechny podstatné okolnosti případu. V přípravném řízení orgány činné v trestním řízení objasňují způsobem uvedeným v tomto zákoně i bez návrhu stran stejně pečlivě okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch osoby, proti níž se řízení vede. V řízení před soudem státní zástupce a obviněný mohou na podporu svých stanovisek navrhnout a provádět důkazy. Státní zástupce je povinen dokazovat vinu obžalovaného. To nezbavuje soud povinnosti, aby sám doplnil dokazování v rozsahu potřebném pro své rozhodnutí.

Podle § 147 odst. 1 tr. ř. při rozhodování o stížnosti přezkoumá nadřízený orgán správnost všech výroků napadeného usnesení, proti nimž může stěžovatel podat stížnost (písm. a/), a řízení předcházející napadenému usnesení (písm. b/).

Podle § 148 odst. 1 písm. c) nadřízený orgán zamítne stížnost, není-li důvodná.

Ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. v sobě obsahuje dvě základní zásady trestního řízení, a to zásadu zjištění skutkového stavu věci bez důvodných pochybností a zásadu vyhledávací. První z uvedených zásad, označovaná též jako zásada materiální pravdy, vyjadřuje (stručně řečeno) požadavek pravdivého

zjištění skutkových okolností potřebných pro konkrétní rozhodnutí v rámci trestního řízení.

Teprve řádné zjištění skutkových okolností, které jsou v tom kterém případě rozhodné, je předpokladem pro odpovídající aplikaci právních norem a v konečném důsledku i spravedlivé rozhodnutí.

Druhá z uvedených zásad pak vyjadřuje (stručně řečeno) povinnost orgánů činných v trestním řízení vyhledávat relevantní důkazy směřující ke zjištění skutkových okolností potřebných pro konkrétní rozhodnutí, přičemž tato povinnost je modifikována pro přípravné řízení a pro řízení před soudem.

Pokud jde o rozhodnutí Okresního soudu v Jičíně, je třeba především uvést, že ten vycházel při svých závěrech z žádosti odsouzeného T. Ž., jejíž přílohu tvořila kopie zprávy věznice U., oddělení péče o vězně, ze dne 24. 7. 2003. Podle této zprávy při výkonu trestu odnětí svobody v Norském království nebyly k osobě odsouzeného T. Ž. žádné negativní poznatky, což lze s přihlédnutím k náročnosti trestu odnětí svobody v cizině hodnotit jako nadmíru pozitivní. Okresní soud v Jičíně provedl dokazování také hodnocením věznice ve V. ze dne 13. 2. 2004, doplněné při veřejném zasedání výsledkem vychovatele. Podle tohoto hodnocení v době od května až srpna roku 2003 pobýval odsouzený ve vazebních věznicích v O., X. a K., kde se choval slušně a nebyl kázeňsky řešen. Do věznice ve V. byl přemístěn v srpnu roku 2003 a byl tam v době podání zprávy zařazen do II. skupiny vnitřní diferenciaci věznice se zvýšenou ostrahou. Zpráva výslovně uvádí, že z dostupných materiálů není patrné, jak se odsouzený choval ve vězení v Norsku, a proto nelze tuto dobu hodnotit. Z toho okresní soud dovodil, že odsouzený sice nevyhledává konflikty a snaží se plnit své povinnosti, jeho aktivita ve výkonu trestu však není taková, že by svým chováním nějak pozitivně vyčníval z řady ostatních odsouzených. Dále okresní soud poukázal na povahu trestné činnosti, které se obviněný dopustil, a na to, že dosud nevyčerpal veškeré možnosti postupu v rámci věznice se zvýšenou ostrahou, neboť dosud je zařazen pouze do II. diferenciacní skupiny. Tím okresní soud odůvodnil svůj závěr, že žádost odsouzeného o přeražení do věznice s mírnějším režimem je předčasná.

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že Okresní soud v Jičíně měl postupem podle § 2 odst. 5 tr. ř. provedeným podle shora uvedených zásad objasnit skutkové okolnosti důležité pro zhodnocení naplnění podmínek uvedených v § 39b odst. 2 tr. zák., a to nejen ty skutkové okolnosti, jež se týkají té části uloženého trestu odnětí svobody, kterou obviněný vykonává v České republice, ale i ty okolnosti, jež se týkají části trestu odnětí svobody, kterou obviněný vykonal před předáním do České republiky v Norském království. Podle názoru Nejvyššího soudu je totiž při rozhodování o přeražení odsouzeného do věznice s mírnějším režimem (§ 39b odst. 2 tr. zák.) v případech, kdy je na odsouzeném vykonáván trest odnětí svobody uložený cizozemským soudem (§ 451 a násl. tr. ř.) a kdy část tohoto trestu vykonal cizině, nutno přihlížet nejen k chování odsouzeného a způsobu, jakým plnil své povinnosti ve výkonu trestu v České republice, ale i k jeho chování a způsobu plnění povinností ve výkonu trestu v cizině. Teprve pak může soud rozhodující podle § 39b odst. 2 tr. zák. hodnotit, zda chování odsouzeného a způsob, jakým plní své povinnosti, odůvodňují závěr, že přeražení přispěje k dosažení účelu výkonu trestu ve smyslu citovaného ustanovení. Takto však Okresní soud v Jičíně důsledně nepostupoval a namísto zákonem předpokládaného objasňování uvedených okolností pouze četl stručné vyjádření věznice U., Norská republika, které bylo obviněnému poskytnuto toliko na jeho vlastní žádost. Takto získané vyjádření přitom nemůže sloužit jako podklad pro rozhodování soudu podle § 39b odst. 2 tr. zák. K postupu odpovídajícímu uvedeným zásadám trestního řádu pro náležité objasnění věci bylo třeba opatřit zprávu příslušného orgánu Norského království cestou mezinárodní právní pomoci, a to dožádáním podle Evropské úmluvy o vzájemné pomoci ve věcech trestních (publikovaná pod č. 550/1992 Sb.). To se však v daném případě nestalo a Okresní soud v Jičíně tak porušil ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. Pro úplnost Nejvyšší soud dodává k vyslovenému právnímu názoru na význam okolností výkonu trestu odsouzeného v cizině při rozhodování soudu České republiky podle § 39b odst. 2 tr. zák., že tuto část výkonu trestu odnětí svobody je nutno zohlednit i při posuzování doplňujících podmínek uvedených v § 39b odst. 6 tr. ř., za nichž lze rozhodnout o

přeřazení odsouzeného do věznice s mírnějším režimem, pokud je rozhodováno na návrh odsouzeného, a započítat ji do lhůt stanovených v tomto ustanovení.

Pokud jde o rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že tento soud následně pochybil, když rozhodnutí okresního soudu a řízení, které mu předcházelo, náležitě nepřezkoumal ve smyslu ustanovení § 147 odst. 1 tr. ř. a když podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl stížnost obviněného jako nedůvodnou.

Vzhledem ke shora uvedenému vyslovil Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř., že byl pravomocným usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. 6. 2004, sp. zn. 10 To 365/2004, porušen zákon v neprospěch obviněného, a to v ustanoveních § 147 odst. 1, § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. a v řízení jemu předcházejícím usnesením Okresního soudu v Jičíně ze dne 10. 6. 2004, sp. zn. 25 Nt 1303/2003, v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. Podle § 269 odst. 2 tr. ř. rozhodl Nejvyšší soud tak, že uvedená usnesení zrušil a současně zrušil i všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Před svým rozhodnutím Nejvyšší soud opatřil opis usnesení Okresního soudu v Šumperku ze dne 22. 3. 2007, sp. zn. 11 Nt 547/2006, které nabylo právní moci téhož dne, z něhož vyplývá, že byl obviněný podle § 324 odst. 1 tr. ř. a § 39b odst. 1, 2, 6 tr. zák. přeřazen pro výkon zbytku trestu odnětí svobody ve výměře patnácti let z rozsudku Odvolacího soudu v Borgartingu, Norské království, ze dne 17. 12. 1999, sp. zn. 99-01038 M/01, který nabyl právní moci ve spojení s rozhodnutím Výboru pro prozatímní odvolání při Nejvyšším soudu Norského království ze dne 28. 3. 2000, jehož zbytek obviněný vykonává na území České republiky na základě rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 6. 2003, sp. zn. 3 Nt 361/2003, ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. 7. 2003, sp. zn. 3 To 80/2003, do věznice s ostrahou.

Jelikož bylo v čase mezi okamžikem podání stížnosti pro porušení zákona ministrem spravedlnosti a okamžikem rozhodování Nejvyšším soudem o této stížnosti vyhověno další žádosti obviněného o přeřazení do věznice s mírnějším režimem, a to citovaným usnesením Okresního soudu v Šumperku, nepřicházel již ve zkoumaném případě v úvahu postup podle § 270 tr. ř. nebo § 271 tr. ř. a stačilo toliko konstatování porušení zákona v neprospěch obviněného a zrušení vadných rozhodnutí.